

DLA NOTATEK

Wydawca: Sp. z o.o. «Nauka i studia»

Redaktor naczelna: Prof. dr hab. Sławomir Góniak.

Zespół redakcyjny: dr hab. Jerzy Ciborowski (redaktor prowadzący), mgr inż. Piotr Jędrzejczyk, mgr inż. Zofia Przybylski, mgr inż. Dorota Michałowska, mgr inż. Elżbieta Zawadzki, Andrzej Smoluk, Mieczysław Luty, mgr inż. Andrzej Lesniak, Katarzyna Szuszkiewicz.

Redakcja techniczna: Irena Olszewska, Grażyna Klamut.

Dział sprzedaży: Zbigniew Targalski

Adres wydawcy i redakcji:

37-700 Przemysł, ul. Łukaszyńskiego 7

tel (0-16) 678 33 19

e-mail: praha@rusnauka.com

Druk i oprawa:

Sp. z o.o. «Nauka i studia»

Cena 54,90 zł (w tym VAT 22%)

Materiały X Międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji «Europejska nauka XXI powieką - 2014» Volume 8. Ekonomiczne nauki. : Przemysł. Nauka i studia - 112 str.

W zbiorze znajdują się materiały X Międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji «Europejska nauka XXI powieką - 2014». 07 - 15 maja 2014 roku po sekcjach: Ekonomiczne nauki.

Wszelkie prawa zastrzeżone.

Zadna część ani całość tej publikacji nie może być bez zgody

Wydawcy – Wydawnictwa Sp. z o.o. «Nauka i studia» – reprodukowana,

Użyta do innej publikacji.

ISBN 978-966-8736-05-6

© Kolektyw autorów, 2014

© Nauka i studia, 2014

Series of horizontal lines for notes.

Таблиця 1

Розподіл пропонуваного до реалізації інвестиційних проектів
Чернігівської області за галузеву ознакою

Галузь проекту	Кількість проектів	Вартість проектів, тис. грн.	% від загальної вартості проектів
Обробна промисловість (крім харчової)	7	2411640	42,35
Соціальні проекти	7	2229455	39,15
Агровна інфраструктура	7	277120	4,87
Харчова промисловість	5	194300	3,41
Енергетика	8	187600	3,29
Екологія	2	171570	3,0
Туризм	14	107796	1,89
Тваринництво	8	43500	0,76
Інфраструктура бізнесу	2	37270	0,65
Видобування і переробка корисних копалин	1	14429	0,6
Разом	61	5694680	100

Згідно з таблицею 1, за галузеву ознакою основний обсяг інвестування припадає на обробну промисловість (крім харчової) – 42,35% від загальної вартості інвестиційних проектів та соціальну сферу (будівництво житла) – 39,15%. В цілому подані проекти відповідають як національним, так і регіональним пріоритетам інвестиційного та соціально-економічного розвитку. Так, наприклад, спостерігаються проекти за такими пріоритетними напрямками:

1) пріоритетні розвитку базових галузей економіки, в яких реалізуються інвестиційні та інноваційні проекти: виробництво, перероблення та зберігання сільгосппродукції; реконструкція систем водопостачання та водовідведення; будівництво житла; виробництво альтернативних джерел енергії;

2) пріоритетні напрями соціально-економічного та культурного розвитку (національні проекти): «LNG Україна» – створення інфраструктури постачання скрапленого газу в Україну; «Енергія природи» – будівництво комплексу вітрових, сонячних та малих гідроелектростанцій, виробництво твердого альтернативного палива; «Доступне житло» – система проектів комплексного будівництва доступного житла (виключено 05.03.2014 р.); «Чисте місто» – система комплексів з переробки твердих побутових відходів (виключено 05.03.2014 р.); «Якісна вода» – забезпечення населення України якісною питною водою; «Відроджене скотарство» – реалізація програми розвитку скотарства;

3) регіональні інвестиційні пріоритети Чернігівської області: за галузю інвестування (об'єкти інноваційно-інвестиційної інфраструктури; об'єкти туристичного комплексу, включаючи туристично-оздоровчі об'єкти, об'єкти технічної інфраструктури; інвестиції в розвиток і впровадження енергозберігаючих та екологічнобезпечних технологій; об'єкти ефективної розробки та глибинної пере-

9) екологіялық жағдайдың күрт нашарлауы, табиғи апаттар мен табиғи және техногендік сипаттағы өзге де төтенше жағдайлар, жұқпалы аурулар мен індеттер;

10) стратегиялық ресурстардың ел мүдделеріне қерғар пайдаланылуын, инвестициялық бежендіктің артуына, соның ішінде Қазақстан Республикасына шетелдік инвестициялардың құйылуына кедергі жасауды қоса алғанда, мемлекеттің экономикалық қауіпсіздігіне нұқсан келтіру, капиталды елден сыртқа бақылаусыз өкету;

11) демографиялық жағдайдың нашарлауы, соның ішінде бала туудың күрт төмендеуі, өлім-жітімнің көбеюі, бақылаусыз көлі-қон процестерінің туындауы;

12) елдің білім және интеллектуалдық әлеуеті сапасының нашарлауы;

13) елдің ұлттық мүдделерін қорғау жөніндегі нормативтік құқықтық актілердің жетілдірілмегендігі немесе болмауы.

К.э.н., доцент Ахметова З.Б.

к.э.н., доцент Бейжанова А.Т.

к.э.н., доцент Кожамқұлова Ж.Т.

КазНУ им. аль-Фараби Алматы, Казахстан

РАЗВИТИЕ ЭНЕРГЕТИЧЕСКОГО ПОТЕНЦИАЛА РК

Разведанных запасов нефти хватит человечеству на 56 лет, газа – на 55 лет, угля – более чем на 100 лет. Об этом говорится в ежегодном докладе World Energy Council (WEC) «Мировые энергоресурсы 2013».

Данные расчеты основаны на том, что доступные запасы нефти оцениваются в 225 млрд. тонн, газа – в 209 трлн. кубометров, угля – в 891 млрд. тонн.

Эксперты отмечают, что развитие возобновляемых источников энергии (ВИЭ) происходит в мире слабее, чем ожидалось 20 лет назад – сейчас их доля составляет всего 5% в производстве электроэнергии. Уголь остается основным источником для производства электроэнергии, его доля – 40%. В частности, 79% электроэнергии в Китае и 40% электроэнергии в США производится благодаря углю [1].

Казахстан имеет огромные природные запасы ископаемых. После приобретения страной суверенитета и независимости добыча углеводородного сырья возросла более чем в два раза, в то время как во всем мире рост этого показателя составил 1,3 раза.

О перспективах нефтяного сектора экономики страны можно судить по следующим данным. По объему подтвержденных запасов нефти Казахстан занимает 12-е место в мире (без учета недостаточно точно оцененных запасов

Каспійського шельфа, газу і газового конденсату – 15-е місце). В цілому на долю країни припадає близько 3-4 % розведаних і підтверджених світових запасів нафти.

Сьогодні основним джерелом економічного зростання республіки є експлуатація сировинного потенціалу країни. Якщо в Північному Казахстані розвинуто зернове господарство, видобуток залізної руди і каменного вугілля, машинобудівництво, виробництво нафтопродуктів і ферросплавів, енергетика, в Східному Казахстані переважає кольорова металургія, енергетика, машинобудівництво і лісове господарство, то Західний Казахстан – це найбільш розвинутий нафтогазовий регіон.

Особливе місце в економіці країни грає топливно-енергетичний комплекс (ТЭК). Початкові і запаси нафти промислових категорій становлять більше 2,0 млрд. т, при цьому більше 70 нафтих родовищ знаходяться в розробці. Близько 90 % запасів нафти виявлено в підземних відкладеннях – на 12 родовищах, з яких три («Тенгіз», «Карачаганак», «Жанажол») запаси перевищують 100 млн. т. По обсягам видобутку нафти і газу в Республіці Казахстан лідують Атирауська і Мангістауська області.

В даний час нафтові компанії Казахстану на більшості родовищ здатні витягати від однієї чверті до однієї третини нафти, в залежності від застосованої технології. Існуючі геологічно-геофізичні дані вже сьогодні дозволяють проводити нафтогеологічне районування і оцінювати потенціал нафтогазонасиченості казахстанського сектора Каспійського моря.

В цілому проведені розрахунки показують, що потенціальні ресурси шельфу по нафті можуть бути порівняними за величиною з великими запасами нафти всіх категорій на суші і навіть перевищувати їх. Ресурсні можливості республіки дозволяють досягти до 2015 г. рівня 120-150 млн. т. нафти і близько 30 млрд. куб. м. газу.

Запаси вільного газу промислових категорій розвідані на більше ніж 70 газових, газоконденсатних і нафтогазових родовищах в кількості близько 2 млрд. куб. м. В розробці знаходяться близько 30 родовищ, з яких пов'язані 86 % початкових і 85 % остаточних запасів газопромислових категорій. При цьому слід відзначити, що видобуток газу становить всього 5 % від початкових вилучуваних запасів газу по розроблюваним родовищам. Найбільш ефективним способом використання початкових запасів вважаються в основному великі родовища, з запасами 30-100 млрд. куб. м газу.

Вилучаемі запаси конденсату по промисловим категоріям становлять 694,8 млн. т і зосереджені на 30 родовищах, з яких тільки на 15 здійснюється видобуток. Основною обсягом запасів і видобутку конденсату зареєстровано на родовищі «Карачаганак», запаси якого становлять 91 % всіх запасів конденсату в республіці (866,9 млн. т). На інших родовищах, за винятком «Южного Жетыбая», «Тенге» і «Ракушечного» в Мангістауській області, запаси конденсату не перевищують 0,2-0,3 млн. т.

98

К.е.н. Павлик С.В.

Чернівецький національний технічний університет, Україна

ОЦІНКА ВІДПОВІДНОСТІ ПРІОРИТЕТАМ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ ЧЕРНІВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Важливими проблемами регіонального розвитку є відповідність регіональних інвестиційних проєктів заданим пріоритетам, що забезпечує розвиток території в бажаному напрямку. Оцінка відповідності регіональних інвестиційних проєктів пріоритетам також надає інформацію щодо ступеня впливу державної регіональної політики на розвиток економіки території.

У сучасних умовах інвестиції виступають найважливішим засобом забезпечення умов економічного зростання, структурних зрушень в економіці, технічного прогресу, підвищення якісних показників економічної діяльності на макро-, мезо- та мікроекономічному рівнях [1]. Саме через зроблені інвестиції можна розвивати конкурентні переваги кожної місцевості, нарощувати конкурентоспроможні виробництва. Напрямок інвестування вказує на зміст регіональної економічної політики, що проводиться владою.

Запорукою успішного досягнення мети сталого збалансованого розвитку регіону, зростання його конкурентоспроможності є об'єктивно визначений пріоритет регіонального розвитку, підкріплений наявним на місцевому рівні ресурсним забезпеченням [2]. Пріоритети регіонального розвитку повинні відображати не тільки інтереси окремого регіону, а й бути засобом досягнення стратегічних цілей регіонального розвитку у масштабах України: зростання конкурентоспроможності регіонів та забезпечення збалансованого регіонального розвитку; досягнення територіальної соціально-економічної інтеграції, підвищення ефективності державного управління регіональним розвитком.

Разом з тим важливо не лише правильно сформулювати пріоритети, не менш важливою проблемою є проблеми практичної реалізації, тобто забезпечення узгодженості інвестиційних проєктів підприємств із сформованими пріоритетами. В таблиці 1 ми проаналізували розподіл інвестиційних проєктів Чернівецької області [3] за галузевою ознакою та в подальшому відповідність їх встановленим пріоритетам.

15

органы жақсарту; кәсіпорынның қаржы-шаруашылық жағдайы сапаты бағалауға мүмкіндік беретін ақпараттық база мен персоналдардың жетік білуін қамтамасыз ету; даму стратегиясын тандау және аймақ алу етін тиімді пайдалану үдерісін белсендендіру. Бәсекекестік кең етек алған жағдайда экономиканың тұрақты дамуы өз кезегінде барлық аймақтық құралдарының ыргактылығы мен олардың қайтарымдылығын үздіксіз ресурстармен қамтамасыз етуге икемді кәсіпорындар мен салаларды тиімді басқару мен тығыз бағанысты.

Кез-келген жаңа басқарушылық технологияны пайдалану кәсіпорын қымметінің маңызды көрсеткіштеріне әсер етеді және оның көмегімен басқарушылық шешімдер бағаланады. Нақты мақсатты бағдар болмаған жағдайда басқару жүйесінің іс-қимылы төмендейді. Сондықтан басқару үдерісін модернизациялау – бұл барлық басқару элементтерін бірдей жүйеге біріктіру мен сапалық сипатын жақсартуды қамтамасыз ететін жаңа стратегиялық бағыттар. Басқарудың мұндай жүйесі қазіргі бәсекекестік жағдайда әлде қайда перспективалық болып табылады және нақты кәсіпорындар мен салалардың стратегиялық дамуына негіз болады.

Әлемдік қаржы дағдарысы экономиканың барлық салаларында басқару жүйесін жаңашалауды қажет етіп отыр. Бұл өз кезегінде аймақтың даму бағытын дұрыс тандуға және шаруашылықты жүргізудің жаңа әдістерін қолдануға мүмкіндік беретіні сөзсіз. Негізгі мақсат аймақтағы өндірістерді экстенсивті түрде емес, интенсивті-инновациялық түрде дамыту, өндіріс пен сұрныстың өсу қарқынын жеделдету. Бұл экономиканың тұрақты дамуы мен басқарудың тиімді әдістерін қолданған кәсіпорынның бәсекеге қабілеттілігін жоғарылатуға негіз болатын фактор болып табылады.

Аймақтың дамуын стратегиялық басқару үшін стратегиялық жоспарлау үдерісін жетілдіру қажет деп есептейміз. Осы мақсатта мына іс-шараларды жүзеге асыру қажет:

- аймақтың дамуының стратегиялық басқару жүйесінің құрылымын анықтау;
- әлеуметтік-экономикалық даму жоспарының әр түрін жасау тетіктерімен келісу;
- әлеуметтік-экономикалық даму мониторингісін өткізу және аймақ стратегиясына өзгерістер енгізу тетіктерін жасау;
- сала бойынша кадрларды дайындауды жүзеге асыру.

Пайдаланылған әдебиетер тізімі

1. Н.Ә.Нзарбаев «Қазақстан -2050» стратегиясы
2. А.В.Барышева. Инновационный менеджмент.-М.: «Дашков и К»,2007.-364 с
3. Р.А. Фатхутдинов. Стратегический менеджмент.-М.: «Дело»,2001.-448 с

Наибольшей обеспеченностью перспективными ресурсами нефти характеризуется сектор Каспийского моря. Свидетельством этому является ряд достаточно крупных месторождений, таких как «Тенгиз», «Астраханское», «Кашаган», месторождения полуострова Бузачи и др.

Самая молодая отрасль энергетики – газовая промышленность Казахстана – стала развиваться относительно недавно – в 70-е годы прошлого столетия. АО «КазТрансГаз» владеет более чем 10 тыс. км магистральных трубопроводов, 26 компрессорными станциями, на которых установлены 308 газоперекачивающих агрегатов и 3 подземных хранилища газа.

Прогнозируемые ресурсы природного газа республики оцениваются в 5,9 млрд. м³. Значительная часть ресурсов сосредоточена в Западном Казахстане, в частности, в Актыобинской (около 40 % ресурсов природного газа), Западно-Казахстанской (около 16 %), Атырауской (около 14 %) и Кызылординской (около 10 %) областях. На остальной территории страны расположено около 20 % прогнозируемых ресурсов газа.

Прогнозируемые ресурсы газового конденсата республики оцениваются в 1438 млн. т. Значительная их часть сосредоточена в секторе Каспийского моря, в основном в Западно-Казахстанской (46 %) и Актыобинской (45 %) областях. Площадь перспективных нефтегазовых районов Республики Казахстан равна 1 млн. 700 тыс. кв. км, что составляет 62 % всей территории Казахстана.

В настоящее время извлекаемые запасы нефти промышленных категорий сосредоточены в восьми областях республики – Актыобинской, Атырауской, Жамбылской, Западно-Казахстанской, Карагандинской, Кызылординской, Мангистауской и Южно-Казахстанской.

Наиболее перспективным проектом на сегодняшний день является разработка месторождения «Карачаганак», оператором которого является Карачаганакская интегрированная компания (далее – КИО), включающая компании British Gas, Agip, Texaco, «Лукойл». Общие запасы месторождения составляют 1,2 млрд. т нефти и 1,35 трлн. кубометров газа. Добыча на Тенгизском месторождении (общие запасы которого оцениваются в 2,7 млрд. т нефти) постоянно растет. Разработку месторождения ведет СП «Тенгизшевройл», включающее компании Chevron, Texaco Overseas, ExxonMobile, «Казмунайгаз» и «ТНК-АРКО». В целом корпорация Chevron вложила в освоение нефтяных месторождений на Западе Казахстана около 8 млрд. долл. США [2].

Казахстан имеет неисчерпаемый потенциал для развития ветровой и солнечной энергетики. В настоящее время речь идет о таких направлениях развития альтернативной энергетики в стране, как ветровая, солнечная, а также геотермальная.

Наиболее эффективным считается применение ветрогенераторов, приспособленных к резкому изменению направления ветра и большим перепадам скорости ветра.

Вместе с тем, солнечная энергетика, объединяющая солнечные станции и фотопреобразователи также обладает огромным потенциалом в нашей стране. Это и строительство солнечных электростанций регионального масштаба, и солнечных ферм – станций малой мощности на землях, непригодных для сельского хозяйства, и комплексных систем ветровой и солнечной энергии для индивидуальных потребителей крестьянских хозяйств.

Использование геотермальных источников энергии может стать визитной карточкой южных регионов страны – Кызылординской, Южно-Казахстанской, Жамбылской и Алматинской областей.

Кроме того, технологической новинкой на сегодняшний день является процесс сжигания угля с одновременным отбором двуоксида углерода и сосредоточением его в подземных хранилищах с последующей утилизацией. Однако, согласно сравнительным исследованиям, строительство и обеспечение относительно экологически безопасных угольных станций чистого типа все же приведет к 110-кратному, по сравнению с комплексами ветроэнергетики первоначальному загрязнению окружающей среды.

Вместе с тем, предстоит развитие и традиционных источников энергии с помощью гидроэлектростанций, различных видов биотоплива, атомной и водородной энергетики.

Все это создает благоприятную почву для создания нового бизнеса, в особенности для компаний, имеющих опыт развития альтернативных источников энергии.

В целом предстоящая организация проведения ЭКСПО-2017 в Астане станет дополнительным стимулом для экономического и инфраструктурного развития как города Астана, так и республики в целом [3].

Подготовку к Всемирной выставке ЭКСПО-2017 в Астане надо использовать для создания центра изучения и внедрения лучшего мирового опыта по поиску и созданию энергии будущего и зеленой экономики.

В то же время, нельзя забывать о перспективах развития ядерной энергетики. Потребность в дешевой атомной энергии в обозримой перспективе развития мира будет только расти. Казахстан – мировой лидер в добыче урана. Мы должны развивать собственное производство топлива для АЭС и строить атомные станции [4].

Сегодня Казахстан занимает 1-е место в мире по добыче урана и 2-е место по объемам запасов, обладая 19% мировых разведанных запасов урана. За относительно короткое время Казахстан сумел поднять сферу атомной энергетики на высокий уровень развития. Кроме того, Казахстан обладает развитой уранодобывающей и перерабатывающей промышленностью с инфраструктурой для проведения фундаментальных и прикладных исследований в области ядерной энергетики и ядерной физики.

бастылык пен жұмыссыздық деңгейі, мамандар біліктілігін артыру, жалпы өнім шығымы және т.б.

Жан-жақты жетілген басқару аймақ экономикасының ішкі және сыртқы орта арасындағы динамикалық теңдік, оның сапалық сипатын сақтаумен және тиімді құрылымдық бет алысына негізделуі тиіс. Мұндай басқару объектіні өзінгі-өзіне қарай ауыстырала не болмаса үрдістерде қалыптасқан параметрлерді сандық және сапалық мәніне қарай жібереді. Осы арқылы объектінің жұмыс жасау мақсаты қалыптасады және оның жетістіктері бақыланады, ал жүйенің тиімділік әрекеті белсенді ақпараттар алмасу есебінен жүзеге асырылады.

Мұндай басқарудың артықшылығы жоспарлаудың жоғарғы деңгейі, жұмысты үйлестіру мен бақылау болса, негізгі кемшіліктері тұтастай жүйе элементтерінің бұзылуымен байланысты жоғарғы тәуекелділік болып табылады. Оның технологиясы дұрыс үйлестіру мен кәсіби жетістіктерді тиімді пайдалану, әдістер мен тәсілдерді, құралдар, инфрақұрылым және қойылған міндеттерді шешуде сәбіес техникалық білімін көрсетеді.

Бұл экономикалық жүйедегі басқару шикілік сипатқа ие, яғни объектінің жұмыс істеу сипаты мен мақсатына байланысты оның барлық элементтері уақыт аралығында қайталанатындығы жөнінде растайды.

Бұрынғы экономикада бәсекелестіктің артықшылықтары ондағы техникалық және технологиялық жетілумен анықталатын болса, ал қазіргі нарықтық экономикада кәсіпорындар мен салалар адамдардың шығармашылық икемділігінен туатын ұйымдастырушылық және басқарушылық жаңалықтарды енгізу есебінен өздерінің бәсекеге қабілеттілігін артыруға ұмтылады.

Бүгінде менеджмент жүйесінің жанаша дамуы экономика алдына бірінші дәрежелі міндеттерді қойып отыр, ол – кәсіпкерлік қызметте стратегиялық басқаруды ендіру. Кәсіпкерлік қызметте әдістемелік, теориялық, инновациялық, ұйымдастырушылық, өндірістік, маркетингтік және қаржылық аспектілерді құрылымдық қайта құру қажет. Әсіресе экономиканың инновациялық даму стилі жана басқарушылық жүйеге тән. Сол себепті экономика субъектілері дамуының инновациялық жолына көшу барысында жүйені өзгерту қажет. Басқарудың ескі моделінен шегініп, құндық тәсілдерді қолдану қажет.

Елдің әлеуметтік-экономикалық процесінде аймақтардың белсенділігін артыру маңызды мәселелердің бірі.

Президент Н.Ә.Назарбаев «Қазақстан 2050» стратегиясында әлеуметтік саясаттың жана қағидаларын атап өтті. Соның ішінде өмірлерді дамытуда әлеуметтік мәселелердің дер кезінде шешімін табу мақсатында мемлекеттік органдардың өмірлік даму саласындағы жұмыстарын тиімді етіп үйлестіру зор маңыздылыққа ие екендігін айтып өтті.

Аймақ экономикасын модернизациялау үшін басқару жүйесіне өзгерістер енгізу бүгінгі күннің талабы десек те болады. Бұл жүйе аймақтың жалпы экономикалық жағдайында болатын негізделген өзгерістерге сәбіес болуы тиіс, атап айтқанда: саланың дамуына өз ықпал ету; нарық жағдайы мен бәсекелестік

- аймақтың дамуына әсер ететін қоғамдық, саяси ұйымдардың және мемлекеттік басқару ұйымдар қызметін бірлесіп жүзеге асыру;
- аймақта инвестицияны тартуға қолайлы іскерлік климатты қалыптастыру;
- тартылған инвестицияны әлде қайда нәтиже беретін бағыттарға шоғырландыру немесе аймақтың гүлденуіне септігін тигізетін салаларға инвестицияны бөлу мәселесі;
- экономиканың өзара баланысты секторларының дамуын ынталандыру, бюджеттің шектеулі ресурстарын тиімді пайдалану;
- аймақтық жоспарлау сызбасын жасауды негіздеу де ақпарат базасын құру;
- басқарудың жанама әдістерін пайдалануға ұмтылу.

Аймақты дамытудың стратегиялық жоспарын мына топтарға топтастыруға болады: дабындау, өңдеу, жүзеге асыру және мониторинг.

Олай болса түгелдей экономикада басқарушылық қызметті жетілдіру қажет және ол шаруашылықты жүргізудің жана әдістерін қолдану мен аймақтың даму бағытын дұрыс таңдауға мүмкіндік береді.

Нақты шаруашылықтық жүйеге кіретін үйлесімді кен мағынаны қамти отырып басқарудың жалпы жүйелік технологиясына сүйенеді де оның қаржылық, ғылыми-техникалық, өндірістік және нарықтық сатыларының тиімді қозғалуын қамтамасыз ететінін атап өткен жөн. Барлығы айқын көрініс тапқандай «ғылым-өндіріс-нарық» сияқты технологиялық циклды басқару жекелеген сфераны басқаруға қарғанда маңызды фактор болып табылады. Экономиканың тұрақтылығы бір жағынан, әртүрлі қаржылық жағдайлар мен көптеген өндірістік-нарықтық шараларға, екінші жағынан- нақты үдерістердің мақсатты бағытталуын қамтамасыз етуге негіз болатын басқару әдістеріне байланысты. Сондықтан экономикада басқаруды модернизациялау процесі әртүрлі деңгей мен бағыттарда қарастырылуы мүмкін.

Аймақ экономикасының ұзақ мерзімді даму үдерісіне объективті және субъективті факторлар ықпал жасайды және ол көпфункционалды кеңістікте күрделі құрылым, яғни экономикалық, демографиялық, экологиялық, инфрақұрылымдық және нарықтық мәселелер ретінде көрініс табады.

Экономиканың нақты секторы тауарларды өңірту, сату сферасымен ғана анықталмайды, сонымен бірге қаржы нарықтарына қатысу дәрежесімен, жұмыспен қамтылу қарқынымен, салық және несие ставкасымен анықталады. Ұзақ мерзімді болжау аймақтың әлеуметтік-экономикалық дамуын мемлекеттік реттеуде қажетті құралдардың бірі болып табылады. Демек, ғылыми негізделген болжам экономиканы сауықтырудың бағыттары мен жолдарын іздестіруді қамтамасыз етіп қана қоймайды, сонымен қатар әртүрлі салааралық қайшылықтардың жағымсыз әсерлерін қалпына келтіруге мүмкіндік береді. Экономикалық қызметте мемлекеттің ықпал жасуының ұлғайғандығын ескере отырып, экономикадағы негізгі көрсеткіштерді дәл болжау қажет, атап айтқанда сала бойынша инвестиция ағынын арттыру және қайта бөлу, жұмыс

Всего на территории Казахстана известно 129 месторождений и рудопроявлений урана. Месторождения урана объединены в 6 урановых провинций (Прибалхашская, Прикаспийская, Илийская, Северо-Казахстанская, Сырдарьинская, Шу-Сарысуская). Большинство запасов урана пригодны для добычи способом подземного выщелачивания, т.е. способом наиболее дешевым и щадящим по отношению к окружающей природной среде.

В целом ядерная энергетика имеет значительные перспективы в Казахстане и ее развитие существенно увеличит потенциал всей энергетической отрасли [5].

Для полноценного развития энергетического комплекса страны необходимо наличие природных богатств необходима продуманная стратегия и претворение ее в жизнь.

Литература:

1. greenevolution.ru
2. Р.Р.Кенчинбаев. // Вестник КарГУ №3. 2011г.
3. «www.bnews.kz».
4. Послание Президента Республики Казахстан Н.Назарбаева народу Казахстана. 17 января 2014г. Казахстанский путь 2050: Единая цель, единые интересы, единое будущее.
5. <http://www.nauka.kz/>

Магистр менеджмента, Жанабаева А.С.
Восточно-Казахостанский Государственный Технический
Университет им. Д.Серикбаева, Республика Казахстан,

АНАЛИЗ СОВРЕМЕННЫХ МЕТОДОВ ГОСУДАРСТВЕННОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА

Государство на протяжении всей истории своего существования наряду с задачами поддержания порядка, законности, организации национальной обороны, выполняло определенные функции в сфере экономики. Рынок, свободный от какого бы ни было вмешательства государства, может быть только теоретической абстракцией. Экономическая же реальность состоит в том, что государство выступает активным участником рыночных отношений.

По вопросам, в каких пропорциях должно сочетаться государственное и рыночное регулирование, каковы границы и направления государственного вмешательства, существует широкий спектр мнений и подходов – от полного